

[Bomholt.]

kan, for at mildne Kaarene for vore Landsmænd Syd for Grænsen. Vi ønsker, at Mindretallet faar Ret til at leve sit eget kulturelle Liv. Et solidt Demokrati paa begge Sider af Grænsen er en Styrke for denne, men vi vil klart og uden Omsvøb sige, at vi ikke gaar med til nogen Grænseflytning. Grænsen ligger fast.

Vi ønsker som fri Nationalstat det bedste Samarbejde med de nordiske Nationer og de allierede Nationer i Øst og Vest. En Række fællesnordiske Opgaver af social og kulturel Art kan løses paa en saadan Maade, at det bidrager til at vinde Freden og fremme det internationale Samarbejde.

Med Hensyn til den kommende Tids Politik henviser jeg til vort Program, „Fremtidens Danmark“, der først og fremmest er et økonomisk Program. Den første og nødvendige Forudsætning for samfundsmæssig Sundhed er, at Produktionen kommer i Gang. Produktionspolitikken maa sættes øverst. Heldigvis er vort Produktionsapparat intakt, omend paa visse Omraader forældet. Vi skulde have Mulighed for at kunne gøre os gældende. Vi er fortsat i Stand til at levere Kvalitetsarbejde af højeste Rang.

Hvorledes den nærmeste Fremtid vil forme sig, afhænger af, hvor hurtigt og i hvilke Former de krigsførende Nationer er i Stand til at foretage den vanskelige Omstilling fra Krig til Fred. Foreløbig er Forholdene endnu ret uklare. Vore Fiskere laa stille en Maaned, medens Millioner af Mennesker i Nærheden af de europæiske Kyster maatte sulte. Vore Byer rationeres med Kød, medens Tusinder af Kreaturer maa holdes tilbage i Staldene, fordi der ikke er Transportlejlighed til Eksport. Der er Urimeligheder paa alle Leder og Kanter.

Men een Ting ved vi: de Mennesker, der nu er sluppet ud af Krigens Helvede, vil ikke nøjes med et Naadsens Brød stukket ud paa en Stage af et medlidende Samfund. De har lidt med Nationen, har sejret med den og mener med Rette, at de har Andel i de Værdier, som Nationen i Fremtiden kan præstere. Industrien er en national Sektor, der baade gennem Beskæftigelse, Varekvalitet og Priser skal tjene den hele Befolkning. Der har været Tider, da de, der ejede Produktionsmidlerne, kunde tillade sig at mene, at de ikke stod til Ansvar for andre end sig selv og deres egne Arvinger. De Tider er forbi. I Dag staar enhver, der forvalter et offentligt Produktionsmiddel, til Ansvar for Nationen og maa være villig til om fornødent at samarbejde med den. En Nation skal sørge for sine Borgeres Vel,

kan ikke tillade Monopoler at suge Ekstrafortjenester til sig. Det er mit Indtryk, at ikke blot Arbejdere og Smaaakaarsfolk, men f. Eks. ogsaa Embedsmænd helt op i de højeste Grader forlanger, at Befolkningen gennem passende Kontrolmidler sikres mod Udsugning og dermed mod Forringelse af Lønningerne. Den store brede Befolkning har det Ønske, at Danmark ogsaa i økonomisk Henseende skal være som en Moder for alle sine Børn. Der er formet et Ideal, som ikke i Længden kan holdes nede af reaktionære Kræfter, og det Ideal hedder fuld Beskæftigelse, det hedder social Tryghed, det hedder økonomisk Demokrati i Erhvervslivet. Der maa ske en stadig Tilpasning af de økonomiske og sociale Samfund til de industrielle Kræfter. Denne Tilpasning kan gaa hurtigere eller langsommere til de forskellige Tider, men meget tyder paa, at der nu kommer Fart i Udviklingen. Det engelske Valg har vist, at Signalerne hurtigt kan skifte. Det franske Valg har ikke været mindre radikalt i sine Retningslinier. Der er sket en Radikalisering af Samfundet, og i den nuværende Situation er det Socialdemokratiet, som har tilrettelagt de Programmer, der paa det nøjeste svarer til Udviklingens egen Retningslinie. Det er Folkepolitik i Ordets egentligste Betydning. Vort økonomiske Program er en Fortsættelse af den Andelspolitik, der tog Fart i 80'erne i forrige Aarhundrede og nogle Aartier senere fulgtes af Bykooperationen. Det er samme Grundbestræbelse, overført til et Samfund med mere kompliserede Former.

Ja, Formaålet er det samme: at værne om Livet selv og at give det rigere Muligheder, at rejse Mennesket i dets Værdighed som Menneske. Vi kan ikke vende tilbage til et Samfund, der er hæret af Kriser og Arbejdsløshed. Vi appellerer i Nationens Navn til alle Faktorer i det private Erhvervsliv om at samvirke saa godt som muligt for at holde Befolkningen beskæftiget til en hæderlig Løn. Men vi tilføjer, at kan Erhvervslivet ikke løse Opgaven, maa Samfundet træde til; for vi kan ikke lade Landsmænd gaa i Hundene og nøjes med en køn konservativ Begravelsestale. Hvis der sker en Svækkelse i Befolkningens Købekraft, vil det medføre en Svækkelse af Produktionen, og vi glider da tilbage i Krisen. Vi kan af elementære økonomiske Grunde ikke stiltiende se paa, at der er Mennesker, der stilles uden for Produktionen og som Forbrugere med reduceret Købekraft kan blive en Fare for Nationens sunde Liv.

Der er naturligvis ingen, der ønsker at